MALTA - niezbędnik turysty

Informacje ogólne

1. Położenie geograficzne

Malta to **archipelag 10 wysp** na **Morzy Śródziemnym**, 80 km na południe od Sycylii i 286 km na północny wschód od Tunezji. Jest najdalej na południe wysuniętym państwem Europy. Najważniejsze wyspy Republiki Malty to: **Malta**, **Gozo** i **Comino**. Stolicą Malty jest **Valetta**.

Na Maltę najlepiej dolecieć tanimi liniami jak np. Ryanair. Rezerwując noclegi można skorzystać z serwisu Airbnb, w którym ludzie z całego świata oferują na wynajem domy lub apartamenty.

1 - Klify Malty

*Głównymi pasmami klifów w archipelagu są klify **Dingli** oraz klify **Ta' Ċenċ** (na zdjęciu) Ich wysokość dochodzi miejscami do 130 m n.p.m. Maltańskie klify są na liście wstępnej światowego dziedzictwa UNESCO.*

2. Ukształtowanie powierzchni

Malta jest krajem **nizinnym**, aczkolwiek w południowo-zachodniej części głównej wyspy i na wyspie Gozo występują **wzgórza** (bywa stromo). Linia brzegowa jest dość urozmaicona, z licznymi zatokami i półwyspami. W części północnej i zachodniej głównej wyspy oraz w części wybrzeża wyspy Gozo linia brzegowa łagodnie wchodzi w morze, tutaj też występuje najwięcej **plaż**. Większość piaszczystych plaż na Malcie opartych jest na wydmach. Malta nie posiada stałych rzek, za to jako jedyny kraj Europy posiada sieć rzek okresowych.

3. Klimat Malty

Malta znajduje się w strefie klimatu **subtropikalnego** typu **śródziemnomorskiego**, z bardzo łagodnymi zimami i długimi ciepłymi, częściowo gorącymi latami. Średnia roczna temperatura wynosi 23°C w dzień i 16°C w nocy. Według rankingu *International Living*, Malta jest państwem z najlepszym klimatem na świecie, a Valletta najsłoneczniejszą miejscowością w Europie. Zimy na Malcie są łagodne, ze średnią temperaturą wynoszącą 16°C w ciągu dnia w dwóch najchłodniejszych miesiącach roku, styczniu i lutym.

2 - Opady śniegu, jak i mróz nie występują. W 7–8 miesięcznym okresie od połowy kwietnia do końca listopada, średnie temperatury w dzień bardzo rzadko spadają poniżej 20°C. W najcieplejszym miesiącu roku – sierpniu, temperatury wynoszą zwykle od 28 do 34°C w ciągu dnia, około 23°C w nocy, a średnia temperatura morza wynosi 26°C. Na Malcie temperatury są stabilne i występują tu niewielkie wahania pomiędzy kolejnymi dniami – średnio do 2°C różnicy.

Malta ma tylko kilkadziesiąt dni deszczowych rocznie, od około **1 dnia deszczowego** w okresie od czerwca do sierpnia do czasami kilkunastu dni deszczowych w grudniu. Występuje tu ponad 3000 godzin słonecznej pogody rocznie, od ponad 160 h (średnio 5,2 godziny dziennie) w grudniu do ponad 377 h (średnio 12,2 godziny czystego słońca na dobę) w lipcu. Prawdopodobieństwo bezchmurnej **słonecznej pogody** na Malcie wynosi **71%** w skali roku, jest tam około **300** dni słonecznych rocznie. Malta to jedno z niewielu miejsc w Europie, gdzie zielono jest przez cały rok. Minus - na Malcie bywa wietrznie.

*3 - Języki urzędowe Malty: maltański i **angielski***

*Waluta: **euro** (wszędzie można używać kart debetowych i kredytowych)*

*Ruch drogowy: **lewostronny** (posiadacze ważnych praw jazdy wydanych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, mogą prowadzić samochody na Malcie, bez konieczności uzyskiwania dodatkowych zezwoleń)*

Informacje praktyczne

1. Telefon, internet

Malta jest członkiem Unii Europejskiej, więc roaming działa bez problemu i nie jest drogi. W każdej knajpce otrzymacie darmowy dostęp do Wi-Fi pod warunkiem, że zameldujecie się na Facebooku w danym miejscu. Czasami w niektórych parkach lub na placach zabaw jest dostęp do darmowego Wi-Fi, może jednak działać wolno.

2. Elektryczność - obowiązują **brytyjskie wtyczki** (warto zabrać ze sobą, można kupić na miejscu)

3. Przemieszczanie się po wyspach.

Komunikacja miejska. Z Valetty (Malta) oraz Rabatu (Gozo) smożna dostać się praktycznie wszędzie. Odległości nie są duże, lecz czas przejazdu potrafi być długi, ze względu na korki oraz wąskie uliczki. Autobusy są wygodne i najczęściej klimatyzowane. Czasami jeśli autobus jest przepełniony, kierowca nie zabierze nas z przystanku.

Jednorazowy bilet kosztuje **2 EUR** i ważny jest przez **2 godziny**. Można przesiadać się dowolną ilość razy. Dzieci do 4 lat bezpłatnie. Dobrym pomysłem jest kupienie **karty za 21 EUR**, która ważna jest od momentu pierwszego zeskanowania przez **7 dni**. Umożliwia ona przemieszczanie się na wyspie wszystkimi rodzajami autobusów, także nocnymi.

Należy pamiętać o **każdorazowym zeskanowaniu karty** przy wejściu do autobusu. **Kara** za brak ważnego biletu wynosi **50 EUR**.

4. Kuchnia maltańska

Można powiedzieć, że jedzenie na Malcie wywodzi się z kuchni włoskiej. Pyszna pizza na cienkim cieście i makarony można kupić w każdym barze. Praktycznie wszędzie dostępne są także hamburgery. Popularnym daniem na Malcie są potrawy z królika – bardzo dobre, polecamy spróbować. Jeżeli chodzi o owoce morza i ryby to są dosyć drogie, lecz warto się skusić.

Malta słynie także z przekąsek pastizzi dostępnych na małych stoiskach. Pastizzi to takie trochę twardsze ciasto francuskie z nadzieniem z zielonego groszku lub sera ricotta. Najlepiej kupować jeszcze ciepłe – pychota. Koszt ok. 0,50 EUR/szt.

Ogólnie można powiedzieć, że ceny jedzenia w barach i restauracjach są na poziomie europejskim.

Jedzenie w markecie kosztuje tyle samo, co praktycznie w każdym europejskim kraju. Na Malcie i Gozo jest kilka supermarketów Lidl :).

Zupy

- Aljotta – zupa rybna, przyprawiona cebulą i ziołami
- Brodu – bulion wołowy z dodatkiem selera, kabaczka i rzepy
- Kawlata – zupa jarzynowa z wieprzowiną lub maltańskimi kiełbaskami
- Minestra – zupa jarzynowa, podobna do włoskiej minestrone, lecz gęstsza
- Soppa tal-armla – zupa jarzynowa podawana z kozim serem

4 - Aljotta

5 - Brodu

6 - kawlata

7 - minestra

8 - soppa-tal-armla

Potrawy z makaronu i ryżu

- Ross il-forn – ryż z siekaną wołowiną, jajami pomidorami i szafranem
- Timpana – zapiekanka z makaronu, mięsa, warzyw, sera i jaj

9 - timpana

10 - ross-il-forn

Potrawy z mięsa

- Brağjoli – zrazy wołowe z nadzieniem z mielonego mięsa, oliwek, jaj, bekonu, czerstwego pieczywa i pietruszki.
- Fenek biz-Zalza – potrawka z królika z dodatkiem cebuli, ziół i wina.
- Torta tal-fenek – pasztet z królika.

11 - bragjoli

12 - fenek biz zalza

13 - torta tal fenek

Ryby i owoce morza

- Lampuka – ryba migrująca wzdłuż wybrzeży maltańskich od września do listopad
- Aċċola – seriola
- Awwija – homar

- Calamari – kałamarnica (nadziewana, smażona lub duszona)
- Cerna – granik
- Clamar – kałamarnica
- Dott – wrakoń
- Gamblu – wielka krewetka
- Granċ – krab
- Merluzzo – morszczuk
- Qarnita – ośmiornica (często smażona w czosnku lub duszona w sosie z czerwonego wina)
- Tamar – omułek
- Tunnagg – tuńczyk (często gotowany z pomidorami, zieloną papryką i cebulą)

14 - grilowane kalmary

15 - lampuka

16 - gamblu

17 - Rys historyczny

Historia obecnej Republiki Malty sięga ponad 7000 lat. Dowodem na tak wczesne pojawienie się ludzi na wyspach są znalezione w jaskini Għar Dalam naczynia stworzone przez człowieka w około 5000 roku p.n.e. Malta może się także poszczycić najstarszymi na świecie, starszymi nawet od egipskich piramid, budowlami wznoszonymi tu już w 3600 roku p.n.e.

Nazwa Malta pochodzi z fenickiego rdzenia MLT znaczącego „schronienie", „bezpieczny port". W 800 roku p.n.e. Wyspy Maltańskie podbili Fenicjanie. W 60 n.e. na mieliźnie u brzegów wyspy rozbił się statek przewożący do Rzymu więźnia - św. Pawła, który nawrócił Maltę na chrześcijaństwo. Po upadku Cesarstwa Rzymskiego Maltę przejęli Arabowie, następnie Sycylijczycy, aż wreszcie w 1530 roku cesarz Karol V Habsburg przekazał wyspę Zakonowi Maltańskiemu w zamian za opłatą roczną w wysokości jednego sokoła maltańskiego. To właśnie pod panowaniem Zakonu powstały piękne budowle, które przetrwały na Malcie do dziś.

18 maja 1565 roku rozpoczęło się Wielkie Oblężenie Malty przez Imperium Osmańskie, które to Malta odparła. Nieco ponad 200 lat później maltańczycy przegonili z wysp wojska Napoleona, aby w 1815 roku decyzją Kongresu Wiedeńskiego stać się kolonią brytyjską. Podczas II Wojny Światowej Malta wykorzystywana była przez Brytyjczyków jako baza lotnicza oraz port okrętów

podwodnych. Z tego właśnie względu była ona cyklicznie bombardowana przez wojska Niemieckie. Częściową niepodległość Malta uzyskała w 1964 roku, jednak nadal głową Państwa była królowa brytyjska Elżbieta II. Pełną niepodległość Malta zyskała 13 grudnia 1974 roku kiedy to proklamowana została Republika Malty.

Co warto zwiedzić na Malcie

*18 - **Valetta - stolica***

Jej budowę w 1566 roku rozpoczął wielki mistrz zakonu maltańskiego Jean Parisot de la Valette. Ta najbardziej wysunięta na południe stolica europejska posiada aż 320 zabytków co czyni ją jednym z najbardziej zagęszczonych obszarów zabytkowych na świecie i m.in. dlatego została wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Spacer po Valletcie możemy rozpocząć od jej zachodniej strony przechodząc przez nową (piątą już w tym miejscu) **Bramę Miejską**. Po jej obu stronach zobaczyć możemy potężne, nowoczesne schody, które komponują się z równie nowoczesnym **Budynkiem Parlamentu**. Tak oto znajdujemy się na główniej ulicy Valletty, którą jest **ul. Republiki**. Biegnie ona przez całe miasto, znajduje się przy niej wiele zabytków i niezliczona ilość sklepów. Tu znajduje się jeden z największych skarbów miasta, czyli powstała w XVI wieku **Konkatedra Św. Jana**. Z zewnątrz nie robi piorunującego wrażenia, ale po wejściu po prostu powala na kolana swoim barokowym przepychem. Główny ołtarz został wyrzeźbiony w ciemnych marmurach i lazurycie, i przedstawia Chrzest Jezusa. W oratorium zaś znajduje się najsłynniejszy i jedyny podpisany obraz Carravaggia zatytułowany Ścięcie Św. Jana Chrzciciela. Uwaga - w tym miejscu kobiety w zbyt krótkich spodenkach zostaną poproszone o założenie rozdawanej na wejściu zapaski.

19 - Lower Barraka Garden

- *Miasto otwarte całą dobę. Konkatedra 9:30-16:30, w niedzielę do 12:30*
- *Zwiedzanie z zewnątrz jest bezpłatne. Wejście do Konkatedry kosztuje 10 euro, dzieci do lat 12 wchodzą za darmo.*

Spacerując po Valletcie nie sposób nie wstąpić do jedynego zielonego miejsca w mieście, czyli **Lower Barrakka Gardens**. Dolne Ogrody Barrakka to nic innego jak ładny, pięknie położony park, który razem z bliźniaczymi Górnymi Ogrodami Barrakka daje wytchnienie i cień w upalne dni. Na skraju tychże ogrodów znajduje się **Siege Bell Memorial**, powstała dla upamiętnienia 7000 ofiar Wielkiego Oblężenia Malty w czasie II Wojny Światowej – dzwonnica, z ogromnym odzywającym się każdego południa dzwonem. Także z tych ogrodów jak na dłoni widać panoramę Trójmiasta, czyli Vittoriosa, Senglea i Cospicua położonych na cyplach w sąsiedztwie Valletty

*20 - **Mdina, Ciche Miasto***

Mdina, czyli w dosłownym tłumaczeniu Miasto to dawna stolica Malty. To niewielkie miasteczko z urokliwymi, wąskimi uliczkami i pięknym widokiem na całą wyspę znajduje się w centralnej części kraju. Mdina po wielkim trzęsieniu ziemi z 1693 roku została praktycznie całkowicie zniszczona.

Aby dostać się z Valletty do Mdiny należy udać się na przystanek Valletta C2 i wybrać autobus 51, 52 lub 53, który zawiezie nas bezpośrednio na przystanek Rabat 3 znajdujący się nieopodal Mdiny. Po wyjściu z autobusu kierujemy się przez ogrody do głównego wejścia do miasta. Prowadzi ono przez bramę z dwoma lwami po bokach, którą możecie rozpoznać jako Bramę Królewskiej Przystani z popularnego serialu Gra o Tron.

„The hole in the wall" - ciekawe miejsce przy ul. Magazine. Miejsce to, które jest niczym innym jak przejściem z jednego budynku do drugiego w czasie II Wojny Światowej wykorzystywane było jako magazyn paliwa i podobno częściowo jako schron.

*21 - **Rabat***

Rabat, czyli w dosłownym tłumaczeniu przedmieścia znajdują się dokładnie naprzeciwko Mdiny. Rabat słynie głównie z Katakumb św. Pawła.

Te znajdujące się w sąsiedztwie Kościoła św. Pawła **katakumby** zbudowane zostały ok. III wieku n.e. na bazie fenickich hypogeów. Katakumby są ogromne i liczą sobie ponad 2200 m2 przy ok. 900 metrach długości. Podobno przechowywano tu ponad 1000 ciał. Obecnie nie można ich zwiedzać w całości, jednak to co jest udostępnione turystom bardzo dobrze pokazuje sposób pochówku z przed prawie 2000 lat. Ciekawostką jest to, że Katakumby św. Pawła w żaden sposób, poza nazwą, nie są połączone z jego osobą. Naprzeciwko opisanych powyżej katakumb znajdują się Katakumby św. Agaty, które możecie zwiedzić na tym samym bilecie co Katakumby św. Pawła. Wejście do Katakumb kosztuje **5 euro** dorośli i 2,5 euro dzieci.

*22 - **Ta' Qali Crafts Village***

Na terenie nieczynnego już lotniska wojskowego wykorzystywanego przez RAF, w miejscowości Ta' Qali znajduje się wioska rękodzieła

Do wioski rękodzieła z Valletty można dojechać autobusem numer 51, 52, 53 i 56. Trzeba wysiąść na przystanku Qali 3 i następnie przespacerować się 900 metrów ulicą Vjal L-Istadium Nazzjonali lub podjechać autobusem 186 lub 202 na przystanek Villagg.

W Ta' Qali Crafts Village znaleźć można słynne wyroby ze szkła nazywane Mdina Glass, a także wyroby z drewna, metalu, srebra czy porcelany. Bardzo ciekawe jest samo miejsce gdzie wyrabiane i sprzedawane są wyroby, ponieważ wszystkie warsztaty i sklepiki ulokowane są w hangarach lotniczych. Dodatkową atrakcją jest to, że w wiosce odbywają się warsztaty i pokazy wyrobu przedmiotów ze szkła.

- 9:00 – 17:00
- Wejście i pokazy są darmowe, za produkty trzeba zapłacić.

*23 - **Dingli Cliffs***

Z Valletty najszybciej na klify dostać się można autobusem 53, z którego na przystanku Rabat trzeba przesiąść się w autobus numer 201 i z niego wysiąść na przystanku Zuta.

Klify Dingli wzięły swoją nazwę od nazwiska angielskiego rycerza Zakonu Maltańskiego, który w XVI wieku osiadł na tym terenie. Klify w najwyższym miejscu mierzą 253 metry wysokości. Ciekawostką jest to, że nad klifami ustawiona jest wieża kontroli ruchu lotniczego, która kiedyś pełniła rolę stacji radarowej Królewskich Sił Powietrznych.

Warto przyjechać tutaj w złotej godzinie i na jednej z ławeczek podziwiać wschód czy zachód słońca.Dostęp nad samo urwisko klifów jest mocno utrudniony z racji na skaliste, nierówne podłoże. Klify można obejrzeć z pobliskiej drogi.

*24 - **Blue Grotto***

Niebieska Grota znajduje się południowo-zachodniej części wyspy i jest dostępna jedynie od strony morza.

Z Valletty do Blue Grotto można dojechać autobusem numer 74, należy wysiąść na przystanku Panorama i przejść 700 metrów lub pojechać autobusem 73 z Valletty i na przystanku Iz-Zurrieq przesiąść się na autobus numer 201, który dowiezie nas na przystanek Grotto.

Do systemu jaskiń, składających się z sześciu sal można wpłynąć od zatoki Wied iż-Zurrieq. Największą z sal jest właśnie Blue Grotto, która ma 90 metrów długości i 40 szerokości. Grota poza swoimi rozmiarami imponuje też kolorami wody i skał, które można w niej zaobserwować. Woda mieni się różnymi odcieniami błękitu, a dzieje się dzięki wpadającemu tu słońcu, piaszczystemu podłożu i niezwykle czystej wodzie. Niekiedy też można zaobserwować na wodzie pomarańczowe plamy, które faktycznie są algami.

Latem od 9:00 do 17:00

Dorośli 8 euro, dzieci 4 euro

*25 - **Ħaġar Qim i Mnajdra***

megalityczne świątynie

Do świątyń z Valletty najłatwiej dojechać autobusem numer 74, który dowozi nas na przystanek Hagar znajdujący się nieopodal świątyń.

Nim udamy się do świątyń warto odwiedzić tutejsze muzeum pokazujące historię tego miejsca oraz obejrzeć film obrazujący, jak odkryto świątynie. Można też tutaj zmierzyć się z techniką budowy z czasów powstawania świątyń, a to wszystko w cenie biletu wstępu.

Na początku należy wspomnieć, że świątynie powstały w IV i III wieku p.n.e., a odkryte zostały w 1839 roku podczas prac rolnych.

- Latem od 9:00 do 18:00Zimą od 9:00 do 17:00
- Dorośli 10 euro; dzieci 7,5 euro

*26 - **Zatoka Św. Pawła (St. Paul's Bay)***

Jest to miejsce położenia takich miast, jak Quawra, Bugibba, San Pawl il-Bahar i Xamxija. Z biegiem lat miejscowości te połączyły się w jeden duży organizm. Najpopularniejszą wśród turystów częścią tego organizmu jest miejscowość Buġibba.

Do Buġibby z Valletty można dojechać autobusem numer 45, wysiąść można na przykład na przystanku Buġibba Bay.

W Buġibbie można zobaczyć plac centralny wśród którego zlokalizowane są liczne restauracje i różne atrakcje turystyczne. Z placu już niedaleko na piękne plaże Malty, ale także do maltańskiego akwarium i Wieży Qawra, czyli jednej z wież obserwacyjnych zbudowanej za czasów panowania na wyspie Zakonu Maltańskiego. Na Buġibba Bay można także zobaczyć panwie solne, czyli miejsce gdzie wydobywana jest sól morska, a spacerując nadmorską promenadą dostrzec pozostałości obronnych murów Malty, pochodzących z lat 60-tych XVIII wieku.

*27 - **Katedra Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Victorii i Cittadella (Gozo)***

Aby dojechać z Valletty do Victorii, gdzie znajduje się katedra, trzeba wybrać autobus 41 lub 42 i dojechać nim na terminal promowy Cirkewwa, następnie wsiąść na prom w kierunku Gozo, a potem w porcie wybrać w autobus 301 i wysiąść na przystanku Victoria Bay 1.

Największym zabytkiem stolicy Gozo jest Cytadela i Katedra św. Marii. Cytadela zlokalizowana jest w centrum Victorii. Jest to ufortyfikowane miasto, które istniało w tym miejscu już od epoki brązu. Cytadela jest w całości wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Polecamy się przejść po Cytadeli i wejść na mury, skąd roztacza się przepiękny widok.

- Cytadela otwarta jest całą dobę, katedra w ciągu dnia.
- Wejście na teren Cytadeli jest bezpłatne, za wstęp do Katedry św. Marii należy zapłacić kilka euro.

*28 - **Ġgantija***

Pozostajemy na Gozo i udajemy się do miejsca kultu. Ġgantija to kolejna megalityczna świątynia na Malcie. Uważana jest za najstarsze tego typu zabudowania na świecie.

Aby dostać się do świątyni z Valletty trzeba wybrać autobus 41 lub 42 i dojechać nim na terminal promowy Cirkewwa, następnie wsiąść na prom w kierunku Gozo, a potem w porcie wybrać w autobus 301 i na Victoria Bay przesiąść się w 307 i wysiąść na przystanku Dahla. Będąc już na Gozo, odpowiedni należy pominąć pierwsze etapy podróży.

Ġgantija wybudowana została około 5800 lat temu, a do naszych czasów przetrwały jedynie zewnętrzne mury świątyni, które pną się miejscami nawet na 6 metrów. U podstawy murów znajdują się ogromne, 50-tonowe głazy i na tej podstawie naukowcy twierdzą, że mury były jeszcze wyższe.

Ggantija oznacza dosłownie Grotę Giganta i legenda mówi, że świątynia została wybudowana właśnie przez gigantkę i to zaledwie w ciągu jednej nocy. Stąd właśnie wzięła się nazwa tej niezwykłej, wpisanej na listę światowego dziedzictwa UNESCO świątyni.

- 9:00 – 17:00
- Dorosły 9 euro, dziecko 5 euro

*29 - **Inland Sea, Blue Hole i Fungus Rock***

Jeszcze niedawno rzesze turystów ściągały w to miejsce tylko z jednego powodu, a tym powodem było Azure Window. Niestety lazurowe okno 8 marca 2017 roku runęło do wody, ale nie zmienia to faktu, że w tym miejscu wyspy pozostały inne, ciekawe rzeczy.

Aby przyjechać tu z Valletty należy autobusem 41 lub 42 dotrzeć na prom, następnie autobusem 301 dojechać do przystanku Victoria Bay i przesiąść się w 311, który dowiezie nas na przystanek Dwejra.

Po wyjściu z autobusu, obok restauracji skręcamy w prawo i stromą górką schodzimy do Inland Sea. Inland Sea to niewielka zatoczka Morza Śródziemnego, która z otwartym morzem połączona jest małym prześwitem. Zatoka powstała w tym miejscu kilka milionów lat temu, na skutek zapadnięcia się dwóch jaskiń. Z zatoki można się wybrać w rejs widokowy wybrzeżem Gozo.

Nieopodal miejsca, gdzie niegdyś stało Azure Window znajduje się Blue Hole, czyli istny raj dla płetwonurków. Blue Hole to głębokie na 7 metrów otwarcie w skale, które ma połączenie z morzem. Dostać się do Blue Hole można poprzez, głębokie na 10 metrów, 15-metrowe jezioro umiejscowione na poziomie morza. Jezioro jest uważane za jedno z najpiękniejszych miejsc do nurkowania.

Znajdujące się w zatoce Dwejra, wysokie na 60 metrów, Fungus Rock to wapienna skała wystająca z morza. Fungus Rock jest ciekawe głównie ze względu na grzybki maltańskie (Fungus melitensis), które rosną na jej powierzchni. Grzybki w związku ze swoim podobieństwem do genitaliów ludzkich, za czasów panowania na Malcie Zakonu Maltańskiego, były uważane za lek na potencję. Skała

i rosnące na niej grzybki były chronione do tego stopnia, że w pobliżu skały wybudowano Dwejra Tower, z której strzeżono skarbu. Za kradzież grzybków groziła kara śmierci. Obecnie skała jest odcięta od Gozo, ale jeszcze do 1815 roku prowadziła na nią prymitywna kolejka linowa.

*30 - **Blue Lagoon na Comino***

Comino znane jest przede wszystkim, jako miejsce wypoczynku na Błękitnej Lagunie. Blue Lagoon, nazywane też Krystaliczną Laguną to miejsce, w którym możemy zobaczyć najpiękniejszy kolor wody na Malcie.

Aby dostać się na Niebieską Lagunę należy z Valletty wyjechać autobusem numer 41 lub 42 do portu promowego i stąd wykupić rejs na Comino u prywatnych przewoźników.

Laguna to cieśnina pomiędzy dwoma maltańskimi wyspami i jej krystaliczne czyste wody, piaszczyste podłoże i bogactwo życia morskiego sprawiają, że jest jednym z najchętniej odwiedzanych przez turystów miejscem na Malcie. Przy Blue Lagoon znajduje się plaża oraz niewielki port, do którego cumują łodzie turystyczne.

Na Blue Lagoon były kręcone sceny między innymi do filmu Helena Trojańska.

Poza pięknem błękitnej laguny, na Comino można także podziwiać liczne groty i klify.

- Statki pływają od 9:00 do 17:00
- Rejs w dwie strony kosztuje 13 euro dla dorosłego i 6,5 euro dla dziecka

Dziękuję za uwagę :)